

I. ÚVOD

Seminář

Úvod do dějin raného novověku - Co je nového na novověku?

Vedoucí semináře:

Doc. PhDr. Tomáš Knoz, Ph.D.

Předpoklady:

Absolvování semináře Úvod do studia dějepisu a Úvod do dějin středověku

Náplň semináře:

Seminář je úvodním metodologickým a dějinně filozofickým vstupem do problematiky dějin raného novověku v západní, střední a jižní Evropě. Jeho základní náplní je vymezení pojmu „raný novověk“ a jeho charakteristika prostřednictvím odlišení s podobně konstruovaným pojmem „středověk“.

Témata:

- I. Úvod (A, B)
- II. Novověk a středověk (A, B)
 - II.1. Pojem a obsah (A, B)
 - II.1.1. Raný novověk a antika, raný novověk a středověk (A)
 - II.2. Prostor a čas (A)
 - II.2.1. Dva světy: jih a sever (A)
 - II.2.2. Dva světy: sever a jih (A)
 - II.2.3. Dva světy: Evropa a zámoří (A)
 - II.2.4. Reálný a symbolický prostor (A)
 - II.3. Individuum a komunikace (B)
 - II.3.1. Jednotlivec a společnost: intimní a veřejné (A nebo B)
 - II.3.2. Memoáry a autoportréty (A nebo B)
 - II.3.3. Knihtisk jako nové médium (A nebo B)
 - II.3.4. Noviny jako nové médium (A nebo B)
- III. Novověk a renesance (B)
 - III.1. Italská renesance (B)
 - III.1.1. Renaissance a antika, renesance a středověk (B)
 - III.1.2. Několik renesancí: Florencie, Řím, Benátky (B)
 - III.2. Italský model a evropská renesance (B)
- IV. Novověk a reformace (B)
 - IV.1. Německá reformace: pluralita myšlení, diskuse jako metoda poznání světa? (B)
 - IV.2. Reformace ve světě: konec universální společnosti? (B)

Základní literatura:

Schultze, Winfried: *Einführung in die neuere Geschichte*. Stuttgart 1987.

Mieck, Ilja: *Europäische Geschichte der Frühen Neuzeit. Eine Einführung*. Stuttgart 1970. 2.vyd. 1994.

Chaunu, Pierre: *La Civilisation de l'Europe classique*, Paris, Arthaud, 1966. Richard van Dülmen, Richard van: *Gesellschaft der Frühen Neuzeit. Kulturelles Handeln und sozialer Prozess* (= Kulturstudien. Bd. 28). Böhlau, Wien 1993. Paul Münch: *Lebensformen in der frühen Neuzeit. 1500–1800*. Ullstein, Berlin 1998. Wolfgang Reinhard (Hrsg.): *Geschichte der Welt. Weltreiche und Weltmeere 1350–1750* (= *Die Geschichte der Welt*. Hrsg. von Jürgen Osterhammel, Akira Iriye. Bd. 3). Beck / Harvard University Press, München 2014.

Münch, Peter Paul: *Lebensformen in der frühen Neuzeit. 1500–1800*. Ullstein, Berlin 1998.

Burke, Peter: *Languages and Communities in Early Modern Europe*. Cambridge University Press, Cambridge 2004. Česky: *Jazyky a společenství v raně novověké Evropě*. Praha, NLN 2011.

Burke, Peter: *European Renaissance*. Blackwell, Oxford 1998.

Časopis Frühneuzeit-Info

Völker-Rasor, Anette: *Frühe Neuzeit*. München 2000.

Wolf, Gustav: *Einführung in das Studium der neueren Geschichte*. Berlin 1910.

Burckhardt, Johannes: *Frühe Neuzeit*. In: **R. van Dülmen** (Hg.), *Geschichte*. Frankfurt/M 1990, s. 364-385.

Kamlah, Wilhelm: „Zeitalter“ überhaupt, „Neuzeit“ und „Frühneuzeit“. *Saeculum*. 8, 1957, s. 313-332.

Braudel, Fernand: *La longue durée*. *Annales E.S.C.* No.4. octobre-décembre 1958, s. 725-753.

Burckhardt, Jacob: *Die Kultur der Renaissance in Italien*. Stuttgart 1980.

Le Goff, Jacques: *Kultura středověké Evropy*. Praha 1991.

Le Goff, Jacques: *Středověká imaginace*. Praha 1998.

Huizinga, Johan: *Jeseň stredoveku*, Bratislava 1990.

Le Goff, Jacques: *Středověký člověk a jeho svět*. Praha 1990.

Garin, Eugenio: *L'Uomo del rinascimento*. Rom 1988.

Burke, Peter: *Italská renesance*. Praha 1996.

Batkin, Leonid M.: *Die historische Gesamtheit der Renaissance*, Dresden 1979.

Huizinga, Johan: *Das Problem der Renaissance*

Gombrich, Ernst H.: *Die Kunst der Renaissance*..

Plöse, Detlef - Vogler, Günter: *Buch der Reformation. Eine Auswahl zeitgenössischer Zeugnisse*. Berlin 1989.

Castiglione, Baltasare, *Der Hofmann. Lebensart der Renaissance*. Berlin 1996.

Ginburg, Carlo, *Die Würmer und die Käse*. Berlin 1997.

Literatura k referátům:

- Dilthey, Wilhelm:** *Soziogenese des Menschen. Auffassung und Analyse des Menschen im 15. und 16. Jahrhundert.*
- Huizinga, Johan:** *Jeseň stredoveku*, Bratislava 1990.
- Braudel, Fernand:** *La Mediterranée et le monde méditerranéen.* Paris 1949. (A)
- Matvejević, Predrag:** *Breviář Středomoří.* Praha 2002.
- Gieysztor, Aleksander:** *Le Centre et l'Est européens au XIVe siècle vus de la Méditerranée*
In: *Histoire économique du monde méditerranéen 1450-1650. Mélanges en l'honneur de Fernand Braudel.* Toulouse 1973, 1, p. 219-225. (A)
- Tygielski, Wojciech:** *Z Italii w strone Rzeczypospolitej* In: *Przegląd historyczny* 96, č. 2, 2005, s. 285-304.
- Spěváček, Jiří:** *Karel IV. Život a dílo.* Praha 1978. (A)
- Spěváček, Jiří:** *Vztahy Karla IV. k představitelům raného humanismu.* In: Pánek, Jaroslav – Polívka, Miloslav – Rejchrtová, Noemi (red.): *Husitství - Reformace - Renesance. III.* Praha 1994, s. 796-806. (A)
- Pánek, Jaroslav:** *Výprava české šlechty do Itálie 1551.* (A)
- Chastel, André:** *Vyplenění Říma, Od manýrismu k protireformaci.* Brno 2003. (A)
- Šašek z Bířkova a Meziboří, Václav:** *Deník.* Praha 1951. (A)
- z Poděbrad, Hynek:** *Boccaciovské rozprávky.* Praha 1950. (A)
- Boccacio, Giovanni:** *Dekameron,* (A)
- Kašpar, Oldřich:** *Zámořské objevy 15. a 16. století a jejich ohlas v českých zemích.* Praha 1992. (A)
- Kuchař, Karel:** *Vývoj a dnešní stav zobrazení světa.* Praha 1970. (A)
- Staden, Hans:** *Dvě cesty do Brazílie.* Praha, Titanic 2000. (A)
- Kunský, Josef:** *Čeští cestovatelé.* Praha 1961. (A)
- Přefát z Vltanova, Oldřich:** *Cesta z Prahy do Benátek.* Praha 1947 / Praha 2007.
- More, Thomas:** *Utopia.* Praha 1950.
- Campanella, Tomaso:** *Sluneční stát.* Praha 1934.
- Rabelais, Francois:** *Gargantua a Pantaguel.* Praha 1962.
- Cellini, Benvenuto:** *Vlastní životopis.* Praha 1960. (A nebo B)
- Piccolomini, Aeneas Silvius:** *O dvou milencích.* Praha 1990. /pohled na sebe sama/ (A nebo B)
- Vitruvius:** *Deset knih o architektuře.* Praha 1979. (B)
- Alberti, Leon Battista:** *Deset knih o stavitelství.* Praha 1956. (B)
- da Vinci, Leonardo:** *Úvahy o malířství.* Praha (B)
- Buonarroti, Michelangelo:** *Oheň, jímž hořím.* Praha 1999. (B)
- Kudrna, Jaroslav:** *Stát a společnost na úsvitě italské renesance.* Studie k odrazu italského města v politické literatuře na konci 13. a na počátku 14. století. Praha 1964.
- Macek, Josef:** *Italská renesance.* Praha 1965.
- Burke, Peter:** *Italská renesance: kultura a společnost v Itálii.* Praha 1996.
- Chastel, André:** *Vyplenění Říma. Od manýrismu k protireformaci.* Brno 2003.
- Štech V. V. (ed.):** *Benvenuto Cellini: Vlastní životopis.* Praha, SNKLU 1960 /pobyt ve Francii/ (B)
- Pijoan, José:** *Dějiny umění. 6. Kap. Renesance ve Francii.* Praha 1980. (B)
- Molnár, Amedeo:** *Na rozhraní věků.* Praha 1985. (Luther, Zwingli, Kalvín) (B)
- Plöse, Detlef – Vogler, Günter (edd.):** *Buch der Reformation. Zeitgenössische Zeugnisse.* Berlin 1989, s. 153-158.
- Chaunu, Pierre:** *Dobrodružství reformace.* Svět Jana Kalvína. Brno 2001. (B)
- Maur, Eduard:** *Tomáš Müntzer.* Praha 1993.

Vlnas, Vít: *Novokřtění v Münsteru*. Praha 2002.

Macek, Josef: *Tyrolská selská válka a Michael Gaismaier*. Praha 1960. (*Der Tiroler Bauernkrieg und Michael Gaismaier*. Berlin 1965.) (B)

Šroněk, Michal: *Umění české reformace*. Praha 2010. (B)

Časopisy k ranému novověku:

Das achtzehnte Jahrhundert

Annales. Histoire, Sciences sociales.

Annales historiques de la Revolution francaise

Archiv für Reformationsgeschichte.

The catholic historical review

Dix-septieme siecle

Dix-huitieme siecle

Folia historica bohémica

Frühneuzeit-Info

Historians of early modern history

Historische Zeitschrift

Jahrbuch für Geschichte des Feudalismus

Jahrbuch für landeskunde Oberösterreichs

Journal of early modern history

Mitteilungen des Instituts für österreichische Geschichtsforschung

Opera historica

Review. journal of Fernand Braudel centrum

The sixteenth-century-journal

War in history

Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte

Zeitschrift für historische Forschung

Zeitschrift für neuere Rechtsgeschichte